

♡ ✦

Povijest govora mržnje: zašto je tolerancija jedini odgovor

♡ ✦

Srednja strukovna škola Marko Babić
Vukovar

28. studenoga 2025.

Ivana Pajić, Danijel Bingulac,
Matej Kovač i Gabriel Lukić

♡ ✦

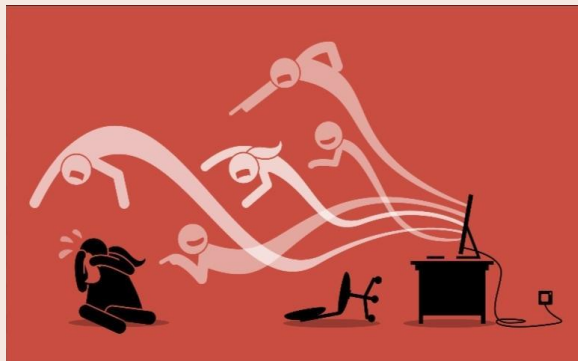

Govor mržnje

- oblik komunikacije koji potiče neprijateljstvo, diskriminaciju ili nasilje prema pojedincima ili skupinama na temelju njihovih stvarnih ili pripisanih karakteristika poput:

- rase,
- etničke pripadnosti,
- religije,
- nacionalnosti,
- spola,
- seksualne orijentacije ili
- političkog uvjerenja.

Iako se govor mržnje najčešće promatra kao suvremeni problem povezan s digitalnim medijima, njegovi korijeni sežu duboko u povijest ljudskih društava.

Cilj nam je bio istražiti prisutnost govora mržnje od njegovih najranijih manifestacija do današnjih oblika u društvu i javnom prostoru te sagledati njegove posljedice.

Antički svijet

U antičkim civilizacijama govor mržnje koristio se kao sredstvo političke borbe, obilježavanja „drugih“ te održavanja društvene hijerarhije.

Govor usmjeren protiv robova, žena i „barbara“ bio je društveno prihvatljiv i dio svakodnevne retorike.

Srednji vijek

Vlasti su često koristile govor mržnje kako bi mobilizirale mase ili opravdale ratne pohode.

Primjer su križarski ratovi, gdje se poticalo na nasilje protiv muslimana.

Niži društveni slojevi, žene i manjine često su bili opisivani kao moralno ili intelektualno inferiorni, što je učvršćivalo nejednakost i diskriminaciju.

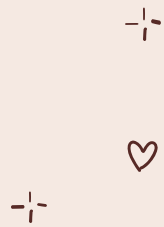
Rani kolonijalizam (15. – 18. stoljeće)

Kolonizirani narodi prikazivani kao “necivilizirani”

Primjer izjave:

„Domoroci su divlji i bez razuma;
potrebni su im nadzor i vodstvo.“

kolonijalni izvještaji 17. st.

19. stoljeće

Jačanje ideje „nacionalnog neprijatelja“
Rasne teorije, jačanje nacionalizma;

Primjer izjave:
„Slabije rase određene su za nestanak.”

Rasna segregacija i "Jim Crow" era

Jim Crow zakoni –

- skup zakona na jugu SAD-a koji su legalizirali rasnu segregaciju pod načelom „odvojeno, ali jednako“.

Segregacija je bila prisutna u svim javnim prostorima: školama, prijevozu, restoranima, parkovima.

Afroamerikanci su imali odvojene i lošije uvjete, manje mogućnosti te su bili sustavno diskriminirani.

Ovakav sustav poticao je razvoj predrasuda, stereotipa i govora mržnje, čime se produbljava društvena nejednakost.

Martin Luther King jr.

- promicao nenasilje i jednakost među ljudima te inspirirao globalnu borbu protiv diskriminacije.

Zakon o građanskim pravima 1963.g. zabranio rasnu segregaciju i diskriminaciju.

Borba protiv govora mržnje nad Afroamerikancima

- Zakon o građanskim pravima je i započeo proces stvaranja društva jednakih mogućnosti.
- Umjetnost i glazba također počinju širiti poruke tolerancije.
- Edukacija s vremenom počinje širiti poruke tolerancije i jednakosti.

Kristalna noć

- Prije Kristalne noći, nacisti su Židovima ograničavali prava kroz zakone i ekonomsku izolaciju. Kristalna noć označila je otvoreno nasilje, a ne samo zakonske mjere.
- 9. i 10. studenoga 1938.
- Uništeno je i opljačkano oko 7.000 trgovina i 1.500 sinagoga.

Povijest govora mržnje na temelju spola

oblik verbalne agresije i diskriminacije koji cilja pojedinca ili skupinu zbog pripadnosti jednom spolu, najčešće ženama.

Iako se danas najviše govori o seksizmu i mizoginiji na internetu, njihovi korijeni sežu duboko u povijest društvenih struktura, kulturnih normi i patrijarhalnih vrijednosti.

Antička Grčka i Rim

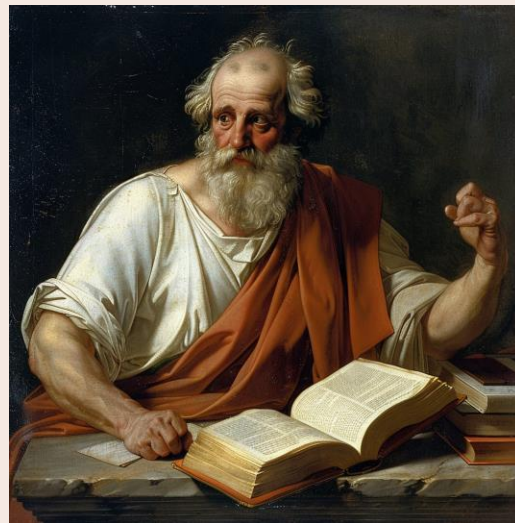
Aristotel, primjerice, žene opisuje kao „nesavršene muškarce“, slabije i emocionalno nestabilne.

Žene su u staroj Grčkoj bile u podređenom položaju i nisu imale politička prava, niti su smatrane punopravnim građankama polisa.

Homerova epika prikazuje žene kao izvor kaosa i nesreće (npr. Helena kao uzrok Trojanskog rata).

U rimskim tekstovima žene se često karakteriziraju kao „varljive“, „opasne“, „razvratne“ ili intelektualno inferiorne.

Ovi narativi stvarali su kulturnu osnovu za društvenu marginalizaciju žena, opravdavajući ograničavanje njihovih prava.

Srednji vijek Lov na vještice

Između 15. i 18. stoljeća,
žene su postale primarna meta histerije i govora
mržnje.

Žene se
prikazuje kao fizička i moralna prijetnja,
mučene su i pogubljene ne samo zbog društvene
panike i praznovjerja, nego i zbog govora mržnje koji
je opravdavao nasilje.

Prosvjetiteljstvo

Iako se prosvjetiteljstvo povezivalo s idejama ljudskih prava, mnogi tadašnji mislioci širili su seksističke stavove.

Rousseau tvrdi da žene prirodno pripadaju privatnoj sferi i da su emocionalne, a ne racionalne.

Tijekom ranog novog vijeka žene su predstavljale opasnost ukoliko su se željele obrazovati i sudjelovati u političkom životu društva.

Govor mržnje u ovom razdoblju najčešće se manifestirao kroz intelektualno „utemeljene“ argumente o „prirodnoj“ inferiornosti žena.

Razdoblje industrijalizacije i promjena uloge žena

Ulazak žena u svijet rada potaknuo je nove oblike govora mržnje.

Žene se opisivalo kao „nesposobne“ za industrijske poslove.

U tiskanim medijima su se širile karikature koje ismijavaju radnice, feministkinje kao „ludkinje“, „muškarače“ ili „neženske“.

Govor mržnje prema muškarcima kroz povijest

Iako je mizoginija povijesno dominantna, postoje oblici govora mržnje usmjereni prema muškarcima.

U određenim mitovima muškarce se prikazuje kao
„agresivne po prirodi“,

što se koristi za opravdavanje ratova i militarizacije.

Tijekom povijesnih feminističkih pokreta poneki radikalni autori koristili su generalizirajuće i neprijateljske poruke prema muškarcima, no takvi oblici nisu bili dugoročno društveno dominantni.

U kontekstu kolonijalizma muškarci domorodačkih naroda često su prikazivani kao „opasni“, „primitivni“, „seksualno prijeteci“, što je oblik rasno-spolnog govora mržnje.

Pravna regulacija govora mržnje kroz povijest

Prva ozbiljnija regulacija pojavljuje se nakon Drugog svjetskog rata, kao reakcija na nacističku propagandu.

UN donosi **Konvenciju o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (1965.)** koja zabranjuje govor mržnje.

U Europskoj uniji, uključujući Hrvatsku, govor mržnje reguliran je kaznenim zakonima i medijskim standardima.

Posebni izazov ostaje regulacija govora mržnje na društvenim mrežama zbog globalne prirode interneta.

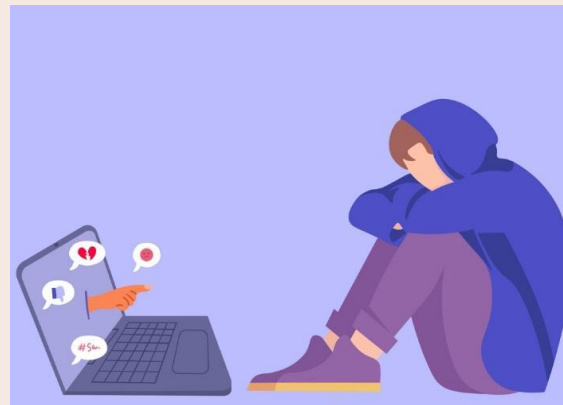
Digitalno doba: novi oblici govora mržnje

Društvene mreže omogućuju trenutno širenje uvredljivih, ponižavajućih i dehumanizirajućih poruka prema pojedincima ili skupinama.

Algoritmi često pojačavaju ekstremne sadržaje zbog njihove „viralnosti“.

Anonimnost i osjećaj nekažnjivosti, skriveni identitet potiče agresivniji stil komunikacije.

Govor mržnje se najčešće javlja u komentarima, privatnim grupama i online zajednicama.

Novi oblici digitalnog nasilja:

Cyberbullying – sustavno ponavljanje uvreda, ismijavanja ili prijetnji.

Doxxing – objavljivanje privatnih podataka s ciljem zastrašivanja.

Trolling – provokacije namijenjene izazivanju konflikta i ponižavanju.

ZAKLJUČAK

- Razumijevanje povijesti govora mržnje ključno je za njegovo prepoznavanje i suzbijanje danas, osobito u digitalnom prostoru gdje se širi brže nego ikad.

Danas sve više ljudi, institucija i zajednica aktivno radi na promicanju jednakosti i kulture nenasilne komunikacije.

Povijest govora mržnje pokazuje da on nije novi fenomen, već da je duboko ukorijenjen u društvene strukture, političke interese i povijesna razdoblja sukoba.

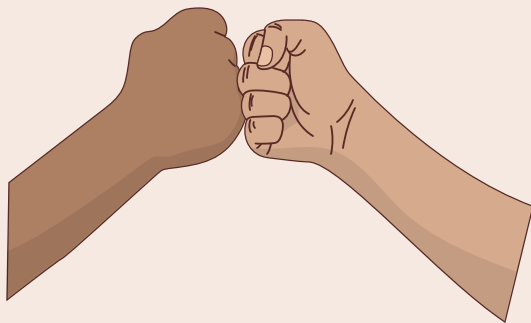
Njegovi oblici se mijenjaju — od antičkih govora i srednjovjekovnih progona, preko totalitarističke propagande, do suvremenih online napada.

**Povijest nas uči:
ako zanemarimo mržnju u riječima,
možemo ju kasnije osjetiti u djelima.**

**Ne dozvolimo da mržnja oblikuje društvo.
Pamet, kritičko mišljenje i tolerancija su naš štit.**

Što smo naučili iz prošlosti

Učeći iz prošlosti o govoru mržnje, razvijamo kulturu u kojoj se biraju tolerancija, razumijevanje i sloboda izražavanja – umjesto dominacije i neprijateljstva.

Razvoj zakonodavstva, obrazovnih programa, medijske pismenosti i rodne ravnopravnosti doprinosi stvaranju sigurnijeg javnog prostora za sve. Sve je veći broj inicijativa, kampanja i mladih koji otvoreno progovaraju protiv diskriminacije i govora mržnje.

Razumijevanjem prošlosti stječemo znanje koje nam pomaže graditi pravednije društvo — ono u kojem je međusobno uvažavanje temelj, a govor mržnje gubi svoj utjecaj.

ŠTO MOŽEMO UČINITI

Teške posljedice govora mržnje mogu se izbjeći ako:

- **pravovremeno reagiramo,**
- **postavimo jasne granice,**
- **aktivno stvaramo kulturu poštovanja.**

Govor mržnje nije samo problem pojedinca, već cijele zajednice,
a njegova prevencija počinje od svakog od nas.

ŠTO JOŠ MOŽEMO UČINITI

Uočiti prve znakove govora mržnje, diskriminacije i netolerancije.

Mirno reagirati i postaviti jasne granice na svaki oblik omalovažavanja uvrede ili poticanja netrpeljivosti.

Ne ignorirati „manje“ oblike govora mržnje, jer oni često prerastaju u ozbiljnije oblike nasilja.

Uvesti jasna pravila o neprihvatljivosti govora mržnje.

Poticati kulturu razgovora, a ne sukoba.

U NAŠOJ ŠKOLI

- stvaramo okruženje nulte tolerancije na govor mržnje.
- negujemo ravnopravnost, dostojanstvo i poštovanje među svim učenicima i djelatnicima.
- potičemo kulturu dijaloga, razumijevanja i sigurnosti za svakog pojedinca.

Zajedno gradimo školu u kojoj se svaki učenik osjeća prihvaćeno, sigurno i vrijedno.

*Hvala na pažnji...
i na svakom koraku prema
kulturi poštovanja i tolerancije!*

